

Naše připomínky k nově vznikající odpadové legislativě rozhodně nejsou k zasmání, reagují zástupci svazů, obcí, asociací a firem recyklačního průmyslu na výroky ředitele odboru odpadů Ministerstva životního prostředí

8. 5. 2019, Praha

V reakci na některé mylné a nepřesné informace, které zazněly z úst ředitele odboru odpadů Ministerstva životního prostředí ČR Jaromíra Manharta, zveřejnili zástupci svazů, obcí, asociací a firem recyklačního průmyslu rozbor, ve kterém komentují výroky, které uvedl dne 24. 4. 2019 v České televizi a v Českém rozhlase na jejich adresu, jakožto signatářů iniciativy Otevřeného dopisu ministru životního prostředí Richardu Brabcovi ve věci nové odpadové legislativy.

Ve svém vyjádření si signatáři vybrali největší omyly a nepřesnosti, které pan ředitel Manhart vyslovil, a uvádějí je na pravou míru.

Základním problémem je, že **nové návrhy** odpadové legislativy, včetně změnového zákona, **neobsahují žádné** doprovodné **nástroje pro podporu** skutečné **recyklace**.

„Znovu opakujeme, že znění nové odpadové legislativy otevřeně podporuje spalovny. Dlouhodobě veřejně známé a opakované připomínky zástupců obcí a měst, sektoru odpadového hospodářství, ekologických organizací a původců odpadů nejsou pozitivně vypořádávány. Zvyšující se skládkovací poplatky reálně není a nemůže být hlavním nástrojem na podporu recyklace,“ zdůrazňují zástupci **signatářů Otevřeného dopisu** s dovětkem, že tímto způsobem by mohl být řešen odklon odpadů ze skládek, ale vůbec se neklade důraz na potřebu až nutnost nasměrování takto odkloněných odpadů do recyklace. Neřeší se ani následná podpora poptávky po výstupech z recyklace. *„Norma tak bohužel ve výsledku dostatečně nemotivuje k navýšení kapacity recyklace v ČR a k následnému využití odpadů, jako druhotné suroviny,“* doplňují signatáři.

Naše akce je společnou iniciativou jak obcí a měst, tak sdružení a svazů recyklačních firem. Naším společným cílem je pomoci ministerstvu definovat možná řešení u nejvíce problematických částí zákona, kde se řešení doposud nepodařilo nalézt a díky čemuž se zákon opakovaně nepodařilo prosadit.“

„Našli jsme společnou shodu, jak harmonizovat naši národní legislativu s nově přijatými evropskými recyklačními cíli a vytvořit podmínky pro jejich dosažení. Přinášíme řešení, která umožní splnění stanovených evropských cílů a která zbytečně nad míru nezatíží občany, obce a města, případně další subjekty, které celý systém financují.“

„Naše organizace dohromady reprezentují významný podíl subjektů dotčených současnou i budoucí legislativou odpadového hospodářství a proto věříme, že náš společný konsensuální návrh, který odstraňuje většinu zásadních, doposud nedořešených rozporů připomínkových míst, umožní rychlé schválení nové odpadové legislativy, a to nejen u nově připravených zákonů o odpadech, vybraných výrobců s ukončenou životností, novely zákona o obalech,“ **zdůrazňují dále zástupci signatářů.**

Skládkovací poplatek, tak jak tvrdil ve svém televizním vystoupení pan ředitel Manhart, není a nemůže být podle zástupců signatářů hlavním nástrojem na podporu recyklace. Vážné a mediálně známé problémy celé Evropy s nedostatečnou recyklací odpadů a jejich nutným odvozem do zemí Asie je silným důkazem toho, že Evropa, ani západní, ani východní, neřešila doposud recyklaci obtížně zpracovatelných odpadů dostatečně. *„Naším zájmem je nastavení transparentních a udržitelných podmínek motivace obcí pro dlouhodobé třídění v požadované výši, a to za předpokladu nejnižšího nutného nárůstu skládkovacího poplatku tak, abychom dále nenavyšovali zátěž občanů v obcích,“* uvádí za **Sdružení místních samospráv ČR předseda Stanislav Polčák**.

Zástupci signatářů se ohrazují i proti tvrzení, že by třídící sleva byla využitelná pro jednotlivé původce odpadů. *„Třídící sleva je v návrhu ministerstva stanovena jen a výhradně pro obce. Tuto slevu tak kupodivu nemohou využít podnikatelé, ani firmy. Zakládá se tak nerovnost mezi původci odpadů.“*

Signatáři jsou přesvědčeni o tom, že tím, že od roku 2014 byla drtivá většina námětů a připomínek všech oborových svazů nevyužita, ministerstvo bohužel rezignovalo na zájmy České republiky a jejích občanů, principy oběhového hospodářství, nastavené cíle EU i svojí roli ústředního orgánu státní správy a orgánu vrchního dozoru ve věcech životního prostředí.

„Právě ze strany odboru odpadů byly odborné diskuze se zástupci sektoru razantně omezeny. To vedlo k situaci, kdy aktuálně navrhované předlohy zákonů budou v praxi nefunkční a obtížně prosaditelné.“ uvedl k výrokům ministerského ředitele odpadů, že legislativa byla s dotčenými subjekty diskutována, **výkonný ředitel Svazu průmyslu druhotných surovin ČR Petr Šulc**.

Další ze signatářů, **Petr Miller, předseda Svazu výkupců a zpracovatelů druhotných surovin**, při této příležitosti znovu připomněl, že návrhy zákonů se ve všech důležitých parametrech odvolávají na prováděcí předpisy (vyhlášky). Tyto prováděcí předpisy ale nebyly do připomínkového řízení předloženy ani rámcově (ani v tezích), natož v podobě, která by umožňovala uchopit celou oblast komplexně a pohlédnout na celý rozsah regulovaného prostředí jako celek, se všemi dopady, negativy a pozitivy. *„Takto nastavené prostředí je příliš volné a umožňuje **klientelistické nebo přímo i korupční praktiky**. Povinnosti by měly být jasně vymezeny zákonem, nikoliv vyhláškami, které je možné rychle a účelově měnit podle potřeb určitých subjektů. Je nutné předložit jak návrhy zákonů, tak prováděcích vyhlášek v podobě umožňující dohlédnout až na finální nastavení budoucího prostředí. Jinak není možné zpracovat žádné objektivní studie ekonomických a sociálních dopadů návrhů nových zákonů,“* uvedl Miller.

Společným cílem pro úspěšný přechod k oběhovému hospodářství a k naplnění nových evropských cílů by měla být široká odborná shoda, a proto signatáři iniciativy otevřeného dopisu doufají, že odbor odpadů Ministerstva životního prostředí pod vedením ředitele Jaromíra Manharta se bude obsahem zasláného otevřeného dopisu zabývat se vši vážností a že vyjednaný cenný široký konsenzus signatářů nad zaslánými body řešení tak nepřijde vniveč. Česká republika i průmysl tuto prosaditelnou a následně funkční a vymahatelnou legislativu opravdu potřebují.

Výběr výroků Jaromíra Manharta, které zazněly ve veřejnoprávních médiích (Česká televize a Český rozhlas), najdete za textem tiskové zprávy.

INICIATIVA OTEVŘENÉHO DOPISU

Svazy, obce, asociace a firmy působící v recyklačním hospodářství nabídly ministerstvu životního prostředí účast na diskusi v záležitosti nové odpadové legislativy. Formou otevřeného dopisu, který

společně odeslaly 24. 4. 2019, zdůraznily, že právě široká odborná shoda je významným předpokladem pro úspěšný přechod k oběhovému hospodářství a k naplnění nových evropských cílů. „Nabízíme pomoc a podporu,“ deklarují signatáři s důrazem na to, že přípravy nových zákonů probíhají již mnoho let, bohužel zatím neúspěšně a se všemi negativními dopady pro tržní hospodářství, jakým je například investiční nejistota vstupu do nových a moderních přístupů a technologií splňujících vysoké nároky na ochranu životního prostředí. [Odkaz na Otevřený dopis](#)

SIGNATÁŘI OTEVŘENÉHO DOPISU

Sdružení místních samospráv ČR, Svazek obcí Přeloučska, Unie zaměstnavatelských svazů ČR, Sdružení komunálních služeb, Česká asociace odpadového hospodářství, Asociace Informačních Technologií a Telekomunikací, Solární asociace, Svaz výkupců a zpracovatelů druhotných surovin, Dobrovolný svazek obcí Mikroregion Severo-Lanškrounsko, REMA AOS, REMA Systém, Svaz průmyslu druhotných surovin, Rada seniorů České republiky, Sdružení nájemníků České republiky, RESolar, REMA Battery, EKOLAMP, REMA PV Systém.

SIGNATÁŘI OTEVŘENÉHO DOPISU REAGUJÍ NA VÝROKY JAROMÍRA MANHARTA VE VEŘEJNOPRÁVNÍCH MÉDIÍCH

ČT24:

1) Tvzení Jaromíra Manharta, že: „Zatím není zcela jasné, z čeho jednotliví předřečníci vycházejí v tom, že by ministerstvo nějakým způsobem podporovalo energetické využití nebo lidově řečeno spalování odpadů...“ (energetické využití neupraveného komunálního odpadu, pozn. red.)

Reakce signatářů: V tisku je nepřeborná řada příkladů, kde Ministerstvo životního prostředí ČR (dále MŽP) otevřeně podporuje nové kapacity ZEVO (zařízení pro energetické využití odpadů), tedy zařízení na obrovské množství neupraveného smíšeného komunálního odpadu (např. zde ČT: [Česko potřebuje až čtyři nové spalovny – postaví je Japonci?](#), MF Dnes: [Nový poplatek změní nakládání s odpady. Zelenou naplno dostane spalování](#), HN: [MŽP chce čtyřnásobně zdrazit poplatek za uložení odpadu na skládku. Podle kritiků tak nahrává ČEZ nebo EPH, které plánují stavět spalovny](#)). To samé činí ředitel odboru odpadů MŽP rovněž na konferencích a seminářích k nové odpadové legislativě. EU přitom jasně deklaruje, že nové kapacity ZEVO nepodporuje a že členské státy se mají zaměřit na vyšší příčky odpadové hierarchie. EU podtrhuje potřebu snižování množství vznikajících odpadů a zejména snižování množství smíšených komunálních odpadů. Energetické využívání odpadů pak EU doporučuje nikoli jako spalování neupravených smíšených odpadů, ale např. formou využití upravených odpadů v rámci bioplynových static, nebo cestou upravených a certifikovaných paliv z odpadů v lokálních energetických zdrojích (cementárny, teplárny apod.). Signatáři dopisu, uvědomujíc si dosavadní výše dokladovanou rétoriku MŽP, proto na problémové nastavení zákona upozorňují a navrhují řešení, které plně respektuje evropský postoj a zodpovědné nakládání s odpady především jako se zdroji surovin pro další výrobu.

2) Tvzení Jaromíra Manharta, že: „Zákon, tak jak jsme zatím navrhli, je v meziresortním připomínkovém řízení a očekáváme všechny připomínky do 9., resp. 10. 5., a pak o nich budeme zcela otevřeně se všemi zúčastněnými diskutovat.“ A dále: „Ať si prosím do 10. 5. přečtou důsledně jednotlivé návrhy a ustanovení zákona o odpadech a pak se budeme bavit v meziresortním připomínkovém řízení dál a těším se velmi na jejich doporučení.“

Reakce signatářů: Signatáři by samozřejmě ocenili, pokud by slova ředitele odboru odpadů byla splněna. Bohužel od roku 2014 MŽP finálně vypořádává pouze připomínky tzv. povinných připomínkových míst. Je možné prokázat, že od té doby je drtivá většina připomínek všech oborových svazů brána jen jako nevyužitá doporučení. Razantně byly ze strany odboru odpadů omezeny i odborné diskuze se zástupci sektoru, které ministerstvo dříve pravidelně pořádalo. V reálu se to však negativně podepisuje na nefunkčnosti navrhovaných předloh v praxi, na jejich obtížné prosaditelnosti a na řetězení vážných problémů v sektoru odpadového hospodářství. Pokud tedy ministr Brabec vážností své osoby zajistí, že slova ředitele odboru odpadů o tom, že připomínky zástupců obcí a měst, sektoru odpadového hospodářství, ekologických organizací a původců odpadů budou opět až do finále podrobně vypořádávány, včetně případných rozporů a navrhované úpravy budou v dostatečné míře využity, pak může být již několik let trvajícím problémový stav absence odborné diskuze vyřešen. Vše tedy záleží na postojích a přístupech MŽP a jeho úředníků.

3) **Tvrzení Jaromíra Manharta, že:** „...to co se navrhlo nyní do zákona o vybraných výrobcích s ukončenou životností, tak tam na základě i s účastníky, kteří jsou dnes v televizní diskusi, tak předjednáváno to znění bylo. Oni vědí o tom stávajícím stavu...“

Reakce signatářů: Návrh zákona VVUŽ byl před meziresortním připomínkovým řízením předán Hospodářské komoře a Svazu průmyslu a dopravy, kde byl podroben zdrcující kritice viz: [Boj o nový odpadkový zákon: ministerstvo si znepráčetilo ekology i průmyslníky](#). Po této zdrcující kritice byl sice tento zákon v některých bodech upraven, ale upravený zákon už nebyl znovu projednán a byl rovnou vypuštěn do meziresortního připomínkového řízení. Výsledek je takový, že i když se v některých bodech tento zákon úpravami změnil a dalo by se říct, že zlepšil, tak v jiných se naopak razantně zhoršil či zůstal beze změny.

4) **Tvrzení Jaromíra Manharta, že:** „Tak v zákoně především jsou jasně stanovená procenta, které v jednotlivých letech musíme jako ČR dosáhnout... Budeme velmi rádi, pokud nám (signatáři, pozn. red.) poradí, nicméně tím hlavním nástrojem, který, a vycházíme ze zkušeností především západních zemí, které již dlouhá léta vůbec neskládají odpad a zaměřují se jenom na recyklaci, tím hlavním finančním nástrojem je postupně se zvyšující poplatek za ukládání odpadů na skládky, to znamená tzv. skládkovné.“

Reakce signatářů: V zemích, kde je vysoký skládkovací poplatek, je vysoká míra spalování odpadů. I tyto země však velkou část svých recyklovatelných odpadů vyvážely za hranice, do států jihovýchodní Asie a dostatečně nerecyklovaly. To je mediálně známý fakt. Skládkovacím poplatkem se tedy vysoká míra recyklace nezajistí. Proto EU stanovila jasné cíle pro recyklaci. I proto EU vyzývá členské státy, aby přijaly efektivní opatření a nástroje na podporu recyklace a aby se odpady odkláněné ze skládek nepřesouvaly do kapacit nových spaloven. Těmito nástroji jsou např. snížená DPH pro recyklované výrobky, zelené zakázky, atp. Potřebné je zejména nastavit zdravou poptávku po recyklovaných produktech. Tyto nástroje však v návrhu zákona překvapivě zcela chybí.

5) **Tvrzení Jaromíra Manharta, že:** „Pozor, zaměňujeme dvě různé tabulky, které jsou v zákoně o odpadech. Jednak je tam tabulka, která má progresi až přes rok 2030 a následující roky, a to zvyšující se poplatek za ukládání odpadů na skládky, tzv. skládkovné. A pak je tam tabulka, která je tzv. tabulka třídící slevy, vztahující se k motivaci jednotlivých původců, zejména obcí, k tomu, aby začaly odpady třídit, ne je skládkovat, protože za třídění nebudou platit skládkovací poplatek...“

Reakce signatářů: Není pravdou, že by třídící sleva byla využitelná pro jednotlivé původce odpadů. Třídící sleva je v návrhu MŽP stanovena jen výhradně pro obce. Třídící slevu tak kupodivu nemohou využít podnikatelé ani firmy. Zakládá se tak nerovnost mezi původci odpadů. Signatáři dále upozornili, že evropský cíl je stanoven až k roku 2035. Zákon by tedy měl vytvářet motivaci k třídění minimálně do roku 2035, ale nevytváří. Žádná tabulka toto nestanoví a MŽP ani nevysvětluje proč. Jakákoli motivace ze skládkovacího poplatku končí spolu s rokem zákazu skládkování, dle návrhu MŽP tedy v roce 2030. Základní dotaz tak zní – co bude motivovat původce odpadů, zejména obce, aby po roce 2030 stále třídily cca 75 % vznikajících komunálních odpadů a nepřesunuly je raději do spaloven? Dodáváme, že administrativní omezení a sankce obcím v tomto směru nefungují, je nezbytné zajistit pozitivní ekonomickou motivaci. Ta však v zákoně chybí.

6) **Otázka Jaromíra Manharta:** „*My, ale je to až k zasmátí, my tvrdíme pravý opak. Proč tedy zejména Česká asociace odpadového hospodářství sdružuje společnosti, které především ukládají odpady a komunální odpady na skládky, proč dnes končí 2,5 mil. tun komunálních odpadů na skládkách?*“

Reakce signatářů: V ČR je přes 170 zákonem zabezpečených a povolených skládek, a to v souladu s přísnou legislativou EU. Za posledních 9 let se ze skládek postupným vývojem podařilo firmám, obcím a městům odklonit přes 1 000 000 tun odpadů, a to i bez zvyšování skládkovacího poplatku a velmi nejasné třídící slevy. V tomto pozitivním trendu je vhodné pokračovat. Významná část skládek v ČR patří obcím a městům. Ano, i v ČAOH jsou firmy, které zčásti své podnikatelské činnosti provozují TAKÉ skládky. ČAOH je však zejména svazem, který v České republice sdružuje největší kapacitu recyklačních technologií na našem území. I proto ČAOH aktivně podporuje nastavení zákona zejména na třídění a recyklaci, přičemž dlouhodobě plně podporuje všechny cíle nových evropských odpadových směrnic, podobně jako další signatáři otevřeného dopisu. Otázka ředitele odboru odpadů je zřejmě dána neznalostí základních faktů o odpadovém hospodářství České Republiky. Doufáme, že se to tímto vysvětlilo.

[Český Rozhlas Plus, 24. 4. 2019, Den v 60 minutách](#)

1) **Tvrzení Jaromíra Manharta k iniciativě signatářů:** „*Já už jsem na základě toho, co tady právě pan Havelka popsal danou situaci, vlastně pochopil, že signatáři, pokud jsou vedeni Českou asociací odpadového hospodářství, tak asi nepochopili znění zákona...*“

Reakce signatářů: Signatáři by chtěli ujistit pana Jaromíra Manharta, že znění zákonů pochopili velmi dobře. A právě celková nekonceptnost a nefunkčnost předložených zákonů vedla k tomu, že se vytvořila společná a široká iniciativa jak cca 2000 obcí a měst, tak sdružení a svazů recyklačních firem, které reprezentují více než 38 700 firem a 850 000 zaměstnanců. Jako signatáři tedy jednoznačně odmítáme účelové tvrzení, že by se jednalo o aktivitu ČAOH. K omylu pana ředitele Manharta zřejmě došlo proto, že s těmito subjekty nebylo komunikováno a proto jím vedený odbor odpadů jejich názory neznal, a byl tedy zřejmě v domněnání, že se jedná o ojedinělé nesouhlasy. Naštěstí se to nyní vysvětlilo a je tedy možné začít společně pracovat na jasném cíli, jímž je pomoci MŽP definovat možná řešení u nejvíce problematických částí zákona, kde se řešení doposud nepodařilo nalézt a díky čemuž se zákon opakovaně nepodařilo prosadit. Signatáři předem děkují panu Jaromíru Manhartovi, jakožto řediteli odboru odpadů, za to že příslušný odbor bude řešit zejména samotný věcný obsah zasláného otevřeného dopisu a vyjednaný cenný široký konsenzus signatářů nad zaslánými body řešení. Česká republika i průmysl potřebují zejména prosaditelný a fungující nový zákon.
